

Impressie

Kennissessie gevaarlijke en kankerverwekkende stoffen op het werk

Het voorkomen en beheersen van blootstelling aan gevaarlijke stoffen.

13 oktober 2026, VechtclubXL Utrecht

NB: Dit betreft een korte impressie van de dag. Zie de slidesset voor details van alle presentaties.

De sessie had als doel om beleid, toezicht, onderzoek en praktijk rond gevaarlijke en kankerverwekkende stoffen samen te brengen om actuele ontwikkelingen en initiatieven met elkaar te delen. De rode draad: de gezondheidssimpact is groot, maar naleving en toepassing van kennis blijven achter. Vooruitgang vraagt om betrouwbare gegevens én praktische, sectorgerichte ondersteuning op de werkvloer.

EU-OSHA – blootstelling, onderzoek en grenswaarden (Araceli Sanchez). De Workers' Exposure Survey toont dat werkenden vaak aan meerdere kankerrisicofactoren tegelijk worden blootgesteld. EU-OSHA werkt aan betere blootstellingsdata en doet bv. onderzoek naar gecombineerde blootstelling. Actualisering van grenswaarden ligt vooral bij ECHA. Een boodschap voor de werkvloer: handel proactief en wacht niet op nieuwe regelgeving.

Ministerie van SZW – update gevaarlijke stoffen beleid (Eeuwout Bauer & Renske Beetstra). Het beleid richt zich op preventie aan het begin van de keten en op het werk, gevolgd door handhaving en tegemoetkoming aan slachtoffers. Ontwikkelingen betreffen onder meer REACH, meer wetgeving onder ECHA, Chroom VI en nieuwe EU en NL grenswaarden, naast verschillende lopende onderzoeken. Er gebeurt veel op dit onderwerp en vraagt dus continue aandacht. Afgelopen jaren is er veel gedaan aan bewustwording, toolontwikkeling en vergroten kennis en inzichten. En toch blijkt dat de naleving bij bedrijven achterblijft want 45% neemt geen onvoldoende maatregelen. Het ministerie komt waarschijnlijk per maart 2027 met een Subsidieregeling “duurzaam aanpakken belastende werkzaamheden” om te helpen investeren in preventieve aanpakken. De eerste aanvraagperiode is gericht op samenwerkingsverbanden op sectoraal niveau. Hou het arboportaal in de gaten voor meer nieuws hierover!

Nederlandse Arbeidsinspectie – effect van toezicht (Rimke Kerkhoff & Wilma Aanstoot). Een gedegen RI&E, blootstellingsbeoordeling en maatregelen volgens de arbeidshygiënische strategie vormen de basis bij bedrijven op de werkvloer. Veilige werkwijzen en arbocatalogi op branche-nivo helpen daarbij. Ervaringen met lasrook tonen dat toezicht maatregelen stimuleert, maar dat gedrag en juist gebruik van voorzieningen blijvend aandacht vragen.

OnderhoudNL en Arboplaats – branche-RI&E en MijnStoffen (Koen van Domselaar & Huib Arts).

OnderhoudNL is de brancheorganisatie voor vastgoedonderhoud met veel kleine aangesloten bedrijven die met veel gevaarlijke stoffen te maken hebben. Ondersteuning is daarom belangrijk. Zo is er naast de erkende branche-RI&E nu ook een innovatieve blootstellingsmodule ontwikkeld door Arboplaats die kosteloos aan de leden wordt aangeboden. De blootstellingsmodule gevaarlijke stoffen leest veiligheidsinformatiebladen in, bouwt een register op en ondersteunt blootstellingsbeoordeling, substitutie, beheersmaatregelen en werkinstructies. Zo wordt een complex proces uitvoerbaar voor kleine bedrijven. De aanpak kan ook voor andere branches relevant zijn; uitwisseling over minder schadelijke alternatieven biedt meerwaarde.

OOMT – Gevaarlijke Stoffen Assistent (Emily van de Vijver & Bart de Klerk). Dit instrument ondersteunt registratie van producten met gevaarlijke stoffen en geeft snelle toegang tot actuele veiligheidsinformatiebladen. Het wordt doorontwikkeld met o.a. blootstellingsbeoordelingen, werkinstructies en procesemissies. Campagnes, webinars en bedrijfsbezoeken zijn gebruikt om het instrument succesvol onder de aandacht te brengen. De discussie ging over actuele data van fabrikanten, objectieve substitutieadviezen en een toekomstige scanfunctie voor werknemers.

Lexces Academy – oriënterend onderzoek naar blootstellingsregistratie (Tamara Onos & Nette van der Meer). Langdurige, persoonsgebonden registratie ondersteunt o.a. preventie, diagnose en eventuele schadeafhandeling. Er zijn drie scenario's besproken: het bedrijfsregister, het bedrijfsregister aangevuld met databases (met blootstelling op sector-, taak- of functieniveau) en het centraal register (landelijk). Veel deelnemers aan deze interactieve workshop zagen voordelen in één centraal loopbaan breed overzicht, mits gegevensbescherming, toegang en uitvoerbaarheid goed zijn geregeld.

TNO – van kennis naar praktijk: effectieve beheersmaatregelen (Max Hennekes).

Met de komst van schattingsmodellen en innovatieve meetmethodes kunnen bedrijven steeds efficiënter en laagdrempeliger invulling geven aan hun verplichting om de blootstelling aan gevaarlijke stoffen te beoordelen. De volgende stap - het daadwerkelijk beheersen van een te hoge blootstelling - blijkt in de praktijk echter vaak lastiger. TNO geeft een overzicht van beschikbare bronnen en recente ontwikkelingen die helpen beheersmaatregelen beter toegankelijk te maken. Daarnaast aandacht aan gedragscomponenten en barrières die een succesvolle implementatie en toepassing van maatregelen in de weg kunnen staan. En werd er verkend welke kansen er liggen om samen met branches de beschikbaarheid en toepasbaarheid van beheersmaatregelen voor het mkb verder te verbeteren.

NL-Focal Point – Roadmap on Carcinogens (Amber Vernooij). Dit Europese programma, mede geïnitieerd door Nederland, bundelt kennis en praktische oplossingen om blootstelling aan kankerverwekkende stoffen te voorkomen. De nieuwe website [STOPcarcinogensatwork.eu](https://stopcarcinogensatwork.eu) biedt meertalige informatie over stoffen, beroepen, risico's en oplossingen en maatregelen volgens de STOP-preventiestrategie. [Klik hier](#) voor een korte video.

Afsluitende paneldiscussie en conclusie

Het panel bestond uit Emily van de Vijver namens OOMT, Pascal Bougie namens VNO NCW en MKB-NL, Simon van der Stoep namens FNV en Eeuwout Bauer namens het ministerie SZW.

Als belangrijkste belemmeringen voor effectieve preventie werden tijd- en geldgebrek, onvoldoende zicht op de aanwezigheid en omvang van blootstelling en een tekort aan specialistische kennis genoemd. De panelleden herkenden dat (vooral kleinere) werkgevers moeite hebben om complexe regelgeving te vertalen naar concrete keuzes op de werkvloer. Risico's zijn bovendien vaak niet direct zichtbaar en gezondheidsschade kan zich pas jaren later openbaren, waardoor de urgentie in de dagelijkse bedrijfsvoering snel naar de achtergrond verdwijnt. Alleen informatie of instrumenten online beschikbaar stellen is dan onvoldoende. Bedrijven hebben ook persoonlijk contact, praktische begeleiding en oplossingen nodig die weinig tijd kosten en aansluiten bij hun werkzaamheden.

De discussie maakte duidelijk dat bewustwording en handelingsperspectief niet los van elkaar kunnen worden gezien. Een deel van de deelnemers benadrukte dat risico's nog onvoldoende worden herkend; anderen wezen erop dat bedrijven vaak wel weten dat zij iets moeten doen, maar niet weten waar te beginnen of welke maatregel aantoonbaar effectief is. Producten, productieketens en gevaarlijke stoffen zijn steeds ingewikkelder geworden, veel werkgevers kunnen het niet meer alleen. Samenwerking is nodig om ervoor te zorgen dat werknemers ook in de toekomst veilig en gezond kunnen werken.

De opgave is daarom om algemene kennis te vertalen naar sectorspecifieke, direct toepasbare werkwijzen en bedrijven vervolgens te helpen deze duurzaam uit te voeren. Daarbij is een

gezamenlijke inzet nodig. Werkgevers blijven verantwoordelijk, sectoren en branches zijn belangrijk in de vertaling van beleid en wetgeving naar de praktijk door kennis te bundelen en praktische hulpmiddelen te ontwikkelen. Arbodiensten en arboprofessionals kunnen eerder en meer preventief adviseren, en overheid, toezichthouders en kennisinstellingen moeten zorgen voor duidelijke kaders, betrouwbare kennis en samenhang. Meer uitwisseling tussen branches kan dubbel werk voorkomen en succesvolle oplossingen sneller verspreiden. De essentie van de discussie was daarmee dat niet één extra tool of campagne doorslaggevend is, maar een structurele aanpak waarin bewustwording, ondersteuning, kennisdeling en borging elkaar versterken.

